

Broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2022

Roy Slaterus

Sovon-rapport 2022/85

Broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2022

Roy Slaterus

Dit rapport is samengesteld in opdracht van PWN
Waterleidingbedrijf Noord-Holland

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2022

Dit rapport is samengesteld in opdracht van PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland

Wijze van citeren: Slaterus R. 2022. Broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2022. Sovon-rapport 2022/85. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's: Roy Slaterus

Opmaak: John van Betteray, Sovon Vogelonderzoek Nederland

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon.

Type informatie	Omschrijving/naam	Datum
Auteur(s):	Roy Slaterus	
Versie:	eindversie	28-10-2022
Inhoudelijke toets:	André van Kleunen	10-10-2022
Vrijgave:	André van Kleunen	28-10-2022

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Beschrijving van het gebied	3
3. Werkwijze	4
3.1. Methode & veldwerk	4
3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens	4
3.3. Weersomstandigheden	4
3.4. Foutenbronnen	4
4. Resultaten	6
5. Conclusies	8
6. Literatuur	9
Bijlage. Soortkaarten inventarisatie 2022	10

1. Inleiding

In het voorjaar van 2022 is voor het derde achter-eenvolgende jaar in opdracht van PWN het duingebied grenzend aan Circuit Zandvoort gekarteerd op broedvogels. Het gaat om een gebied van 62 ha groot, dat deel uitmaakt van Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Het wordt gekenmerkt door een open duinlandschap met struwelen, poelen en duinlandjes. Het grootste gedeelte is aangewezen als hondenloopgebied.

In 2020 werd er voor het eerst in 35 jaar weer een Grand Prix georganiseerd op het circuit van Zandvoort. Lange tijd zag het er naar uit dat dit race-evenement zou plaatsvinden in het weekend van 2-3 mei 2020. Maar door onvoorziene maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie moest de race worden uitgesteld. Uiteindelijk werd uitgeweken naar het weekend van 4-5 september 2021. Van eventuele versturende omstandigheden voor de

broedvogels van het aangrenzende duingebied, zoals geluidshinder tijdens autoraces, was dus tijdens de voorjaren van 2020 en 2021 geen sprake. Datzelfde gold voor 2022, toen er wel weer een Grand Prix gehouden werd, maar deze opnieuw in september plaatsvond en niet in het broedseizoen.

De in 2020-2022 uitgevoerde broedvogelinventarisaties kunnen gebruikt worden om eventuele effecten van de racewedstrijden (met name de geluidseffecten) op de broedvogelstand te onderzoeken, op het moment dat er wel in het voorjaar een grootschalig race-evenement wordt georganiseerd. Ter vergelijking kunnen tevens de reeds bestaande omliggende broedvogelproefvlakken worden gebruikt als referentie. Voor een beschrijving van de inventarisaties uit 2020 en 2021 wordt verwezen naar Slaterus (2020 & 2021).

Niet alleen vogels voelen zich thuis in de duinen bij Circuit Zandvoort - ook deze Vos op 27 juni 2022 (foto: Roy Slaterus).

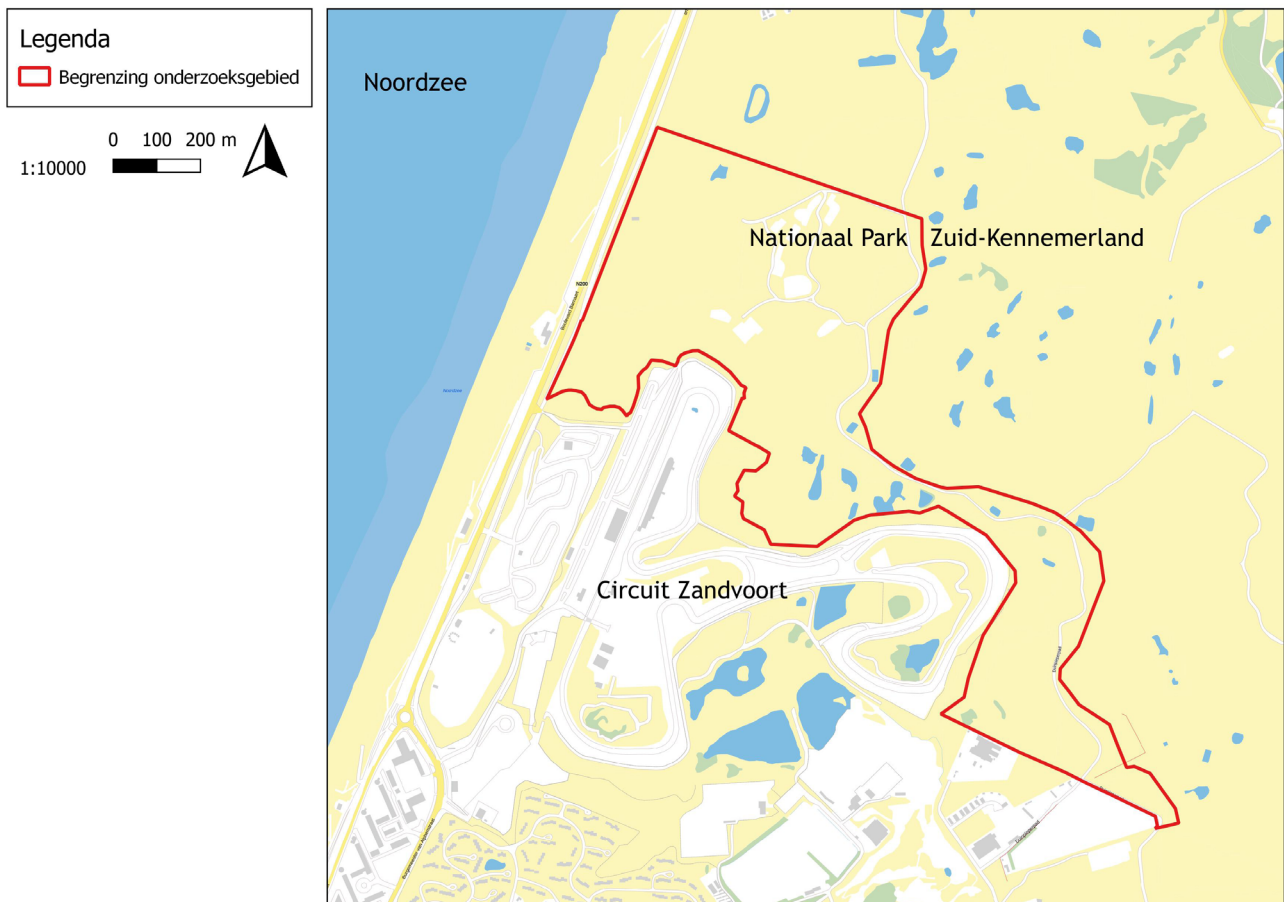
2. Beschrijving van het gebied

Het onderzoeksgebied (62 ha) is gelegen aan de zuidwestgrens van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland, pal naast Circuit Zandvoort (figuur 1). Het bestaat uit een open duinlandschap, met zowel poelen en natte valleien als droge duinhellingen. Bos ontbreekt, maar dichte struwelen van onder meer duindoorn en moerasachtige vegetaties met riet zijn wel aanwezig. Ook bevinden er zich enkele duinlandjes.

De oostgrens van het onderzoeksgebied volgt het hekwerk van het naastgelegen Kraansvlak. Hier ligt ook het fietspad dat van Zandvoort naar

Bloemendaal aan Zee leidt. Het gebied is te voet goed toegankelijk, onder meer dankzij de aanwezigheid van meerdere zandpaden. Het grootste deel van het terrein is bovendien opengesteld als hondenloosgebied.

Het gebied wordt door tal van diersoorten bezocht. De inventarisatie van 2022 richtte zich vanzelfsprekend op het in kaart brengen van de broedvogels. Waarnemingen van soorten als Konijn, Vos (tijdens twee van de zeven veldbezoeken) en Damhert (tijdens drie bezoeken) zijn echter ook het vermelden waard.

Figuur 1. Ligging en begrenzing (in rood) van het onderzoeksgebied in de duinen bij Circuit Zandvoort.

3. Werkwijze

3.1. Methode & veldwerk

Het broedvogelonderzoek is uitgevoerd volgens de methode van het Broedvogel Monitoring Project (BMP), beschreven in onder meer Vergeer et al. (2016). De werkwijze is gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitgaat naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen.

In totaal zijn van eind maart tot begin juli 2021 zeven integrale bezoeken gebracht aan het onderzoeksgebied om de verspreiding van alle aanwezige broedvogelsoorten in kaart te brengen. Met ruim 15,5 uur aan veldwerk, kwam de onderzoeksintensiteit uit op 15 min/ha (tabel 1). De werkwijze en inspanning waren vergelijkbaar met die in 2020 en 2021.

3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn de waarnemingen ingevoerd op een tablet via de app Avimap, waarbij voor iedere waarneming soort, locatie, tijdstip en broedcode zijn vastgelegd. Na afloop zijn de data doorgestuurd naar de server van Sovon. De waarnemingen zijn automatisch geclusterd aan de hand van de BMP-criteria. Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar de resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral op eventuele fouten of onnauwkeurigheden bij invoer in het veld. Het databestand is zorgvuldig gecontroleerd op onzuiverheden. De resultaten van de kartering zijn zichtbaar gemaakt op de verspreidingskaarten, die als bijlage bij dit rapport zijn opgenomen.

3.3. Weersomstandigheden

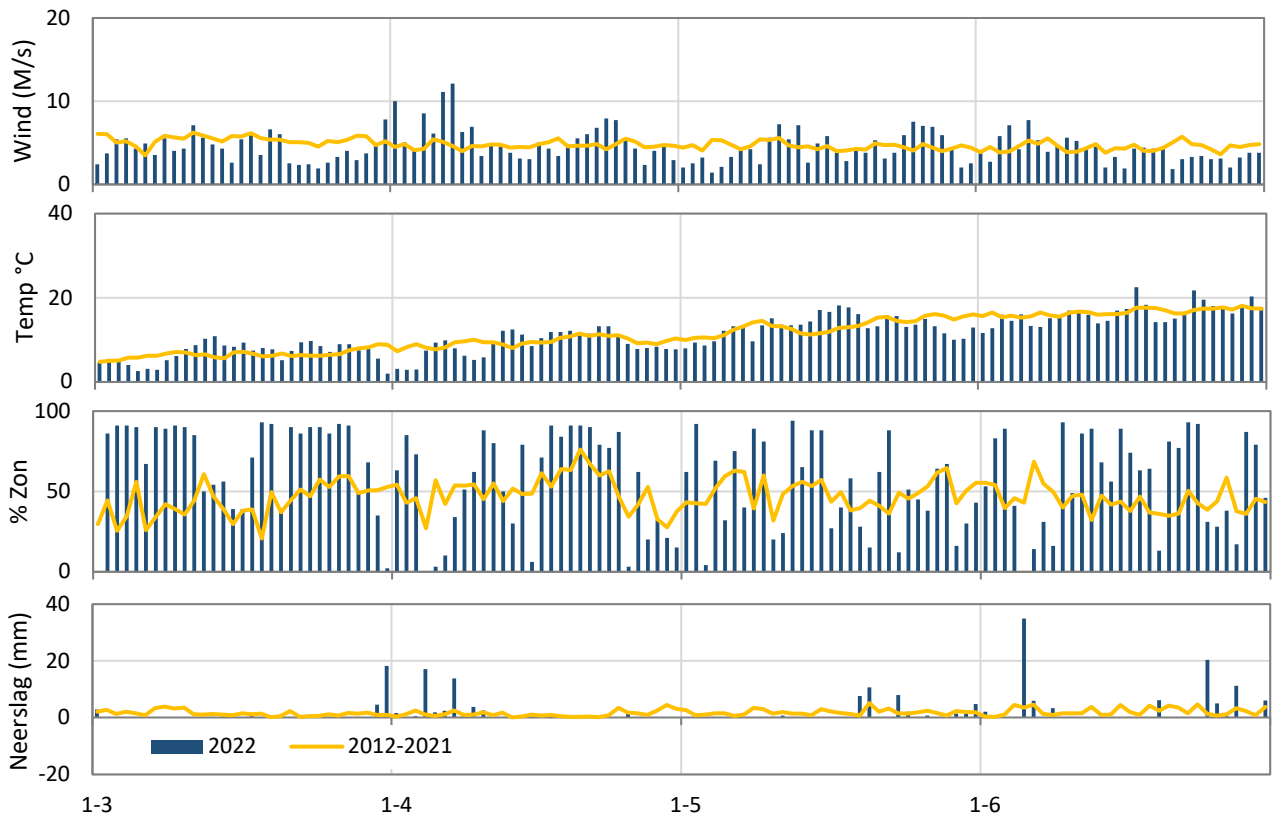
De lente (maart-mei) van 2022 verliep gemiddeld genomen vrij zacht, droog en zeer zonnig. Vanaf 30 maart werd er met een noordoostenwind koude lucht aangevoerd. Op de laatste dag van maart en de eerste dag van april passeerde een storing met in grote delen van Nederland enige tijd sneeuw bij temperaturen rond of iets onder nul. Op 15 mei kwam de temperatuur voor het eerst in De Bilt op 25,0 °C en daarmee was de eerste zomerse dag van het jaar een feit. Op 19 mei bereikte de temperatuur in het zuidoosten van het land zelfs tropische waarden. In juni was het veelal warm en nat maar ook zeer zonnig (zie figuur 2).

3.4. Foutenbronnen

Alle bezoeken werden gebracht tijdens gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1) en mede dankzij de goede toegankelijkheid van het onderzoeksterrein, kon een goed beeld worden verkregen van de aanwezige broedvogels.

Tabel 1. Bezoektijden aan het onderzoeksgebied in 2022 en weersomstandigheden (KNMI, station Schiphol). Wind in Beaufort, temperatuur in graden Celcius, zonneschijn en neerslag in % van duur.

Ronde	Datum	Begin	Eind	Wind	Temp.	% Zon	% Neerslag	Teller
1	3-apr	06:46	09:21	2	2,3	45	15	Roy Slaterus
2	13-apr	06:06	07:32	3	12,9	8	0	Roy Slaterus
3	24-apr	06:18	08:02	4	11,0	100	0	Roy Slaterus
4	6-mei	05:27	07:29	2	11,6	60	0	Roy Slaterus
5	31-mei	05:13	07:36	1	13,9	45	0	Roy Slaterus
6	15-jun	05:18	07:38	2	18,5	100	0	Roy Slaterus
7	27-jun	05:22	08:30	2	18,5	3	0	Roy Slaterus

Figuur 2. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonneshijn en hoeveelheid neerslag per dag in het voorjaar van 2022 en in de periode 2012-2021 op weerstation Schiphol (Bron: KNMI).

4. Resultaten

In tabel 2 worden de resultaten van de inventarisatie van 2022 gepresenteerd. Ter vergelijking worden daarin ook de aantallen uit 2020 en 2021 weergegeven. In totaal werden in 2022 36 soorten vastgesteld als broedvogel. Vier daarvan komen voor op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). Het totale aantal

territoria bedroeg 302 (zeven minder dan in 2020, maar zeven meer dan in 2021). Dat ruim 23% daarvan betrekking heeft op de Rode Lijst-soorten, komt hoofdzakelijk door het hoge aantal territoria van de Nachtegaal.

Tabel 2. Aantal territoria van de waargenomen broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2020-2022. Tevens is aangemerkt welke soorten op de Rode Lijst staan met hun status.

Soort	Rode Lijst	Aantal territoria 2020	Aantal territoria 2021	Aantal territoria 2022
Grauwe Gans		1	1	0
Wilde Eend		3	1	2
Dodaars		1	2	1
Waterhoen		3	4	3
Meerkoet		2	1	2
Kievit		1	0	1
Houtduif		1	2	3
Koekoek	Kwetsbaar	1	1	1
Gaai		1	0	0
Ekster		7	9	8
Kauw		0	1	1
Zwarte Kraai		3	4	4
Pimpelmees		2	2	2
Koolmees		12	12	11
Boomleeuwerik		4	1	3
Staartmees		0	1	1
Fitis		27	23	26
Tjiftjaf		9	8	11
Rietzanger		1	0	0
Kleine Karekiet		9	8	5
Bosrietzanger		0	1	2
Spotvogel	Gevoelig	1	0	0
Sprinkhaanzanger		2	2	0
Zwartkop		7	10	8
Tuinfluit		3	3	5
Braamsluiper		13	12	7
Grasmus		39	39	39
Winterkoning		20	17	18
Merel		16	11	9
Zanglijster		0	4	1
Blauwborst		9	8	10
Nachtegaal	Kwetsbaar	54	44	59
Gekraagde Roodstaart		0	1	0
Roodborsttapuit		7	3	4
Huisemus	Gevoelig	3	4	3
Heggenmus		25	37	38
Witte Kwikstaart		1	2	1
Graspieper	Gevoelig	2	1	0
Vink		4	4	3
Goudvink		0	0	1
Groenling		2	1	0
Kneu	Gevoelig	7	7	7
Putter		4	2	1
Rietgors		2	1	1
Totaal		309	295	302

Voor de ruimtelijke weergave van de territoria wordt verwezen naar bijlage 1. Vermeldenswaardig is verder dat ook alle onderliggende waarnemingen digitaal beschikbaar zijn. Van de in totaal 1.095

waarnemingen hadden er bijvoorbeeld 253 betrekking op Nachtegalen, 130 op Heggenmussen en 114 op Grasmussen.

5. Conclusies

De broedvogelinventarisatie in 2022 resulteerde in 302 territoria van 36 verschillende vogelsoorten. Net als in de voorgaande twee jaren waren de vijf talrijkste soorten Nachtegaal (59 territoria), Grasmus (39), Heggenmus (38), Fitis (26) en Winterkoning (18). Nachtegaal was duidelijk beter vertegenwoordigd dan in 2021, toen er 44 territoria werden opgetekend. Van Grasmus werd opmerkelijk genoeg in alle drie de jaren hetzelfde aantal vastgesteld, namelijk 39 territoria. Datzelfde gold ook voor Kneu (7). Opvallend waren verder de afnames van Merel (van 16 territoria in 2020 naar 9 in 2022), Braamsluiper (van 13 naar 7) en Kleine Karekiet (van 9 naar 5).

De inventarisaties in 2020-2022 zijn uitgevoerd in periodes zonder racewedstrijden. Mogelijk zullen die in de toekomst wel weer gaan plaatsvinden gedurende het broedseizoen. De ontwikkelingen in de broedvogelstand in de duinen grenzend aan Circuit Zandvoort kunnen worden gevolgd door op soortgelijke wijze inventarisaties te blijven uitvoeren. Belangrijk daarbij is om zo goed mogelijk te blijven vasthouden aan dezelfde opzet. De keuze voor zeven veldbezoeken, in plaats van vijf zoals bij veel profes-

sionele broedvogelkarteringen, is gemaakt om een robuustere dataset te verkrijgen, met gemiddeld genomen meer waarnemingen per territorium, en voor een betere vergelijkbaarheid met BMP-proefvlakken elders in de duinen van Kennemerland.

Ook om een andere reden kan het interessant zijn om de broedvogeltellingen in het gebied te continueren, professioneel of door een vrijwilliger. Zo is het één van de weinige plekken in het open duin binnen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland waar honden los mogen lopen. Het kan interessant zijn om ook voor eventuele toekomstige vragen over dat aspect data op de plank te hebben liggen.

Bij volgende broedvogeltellingen kan het nuttig zijn om standaard te noteren in welke mate er geluid hoorbaar is vanaf het circuit en hoeveel wandelaars met honden aanwezig zijn. Al vinden de tellingen doorgaans plaats op rustige momenten in de vroege ochtend, toch kunnen beide typen gegevens helpen bij het inschatten van (veranderingen in) deze verstoringsbronnen.

Wandelaars met loslopende honden op 3 april 2022 (foto: Roy Slaterus).

6. Literatuur

- VAN KLEUNEN A., FOPPEN R. & VAN TURNHOUT C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- SLATERUS R. 2020. Broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2020. Sovon-rapport 2020/83. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- SLATERUS R. 2021. Broedvogels van de duinen bij Circuit Zandvoort in 2021. Sovon-rapport 2021/82. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VERGEER J.W., VAN DIJK A.J., BOELE A., VAN BRUGGEN J. & HUSTINGS F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
-

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl)

In opdracht van:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

